



הושענא רבה, שמיני עצרת (7)

הושענא רבה

הושענא למען בריתך

רבי משה לייב מלנטשנא היה טוען: הגמרא אומרת נאמר ברית במלח, ונאמר ברית ביסורים, מה מלח ממתיק את הבשר אף היסורים ממתיקים את הגוף. מבקשים אנחנו משום כך ממך רבון העולם, הושענא למען בריתך! נהגנו בברית היסורים כמו שנוהגים בברית במלח שבה משגיחים שלא להגדיש את הסאה, גם מלח לא טוב במידה יתירה והוא הדין ביסורים.

ספר "ברכת חיים" מועדים א'

ניסוך המים על המזבח

היום האחרון של חג הסוכות, הושענא רבה, הוא היום שבו נחתם באופן סופי דינו של האדם שיצא מראש השנה ומיום כיפור. בזמן בית המקדש, עבודת היום המרכזית הייתה ניסוך המים על המזבח, וכן מנהג הערבה, הקפת המזבח שבע פעמים עם ענפי ערבה. אפשר לשאול: מדוע דווקא הערבה, שאין לה לא טעם ולא ריח הממשילה על פשוטי העם שאינם מצוינים בתורה ובמעשים טובים, זוכה למעמד כל כך מרכזי ביום חתימת הדין, ואפילו נותנת את שמה ליום כולו "הושענא רבה"? רמז נפלא טמון במהות הערבה: בניגוד ללולב, שלו טעם ואין לו ריח, להדס, שלו ריח ואין לו טעם, ולאתרוג, שלו טעם וריח, הערבה מייצגת את האחדות המוחלטת ואת הפשטות. היא מלמדת אותנו שביום החתימה, מה שמעיד עלינו יותר מכל הוא הקשר הפשוט, העממי והבסיסי שלנו עם הקב"ה. הערבה גדלה על נחלים ומזכירה את התלות המוחלטת שלנו במים ובבורא עולם. היא מסמלת את הכניעה, הענווה והרצון להתחדש. כשם שהערבה נשענת על המים, כך אנו משליכים את יהבנו על הקב"ה ברגעים האחרונים של תקופת הדין, ומבקשים: "הושיענו נא", תן לנו שנה של ברכה, חיים וגשמים של ברכה, מתוך אחדות ואהבת חיים.

המלקט

"נפלאות אשר לא נבראו": השראת השכינה

והנה בהושענא רבה, ביום חיתום הדין, עלינו לעשות סיכום של כל ימי הדין שעברנו, ומתוך הדין של הושענא רבה, להגיע לשמחה תורה. לאחר חטא העגל, כשהקב"ה נענה למשה רבינו, אמר לו הקב"ה: "ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים, וראה כל העם אשר אתה בקרבך את מעשה ה' כי נורא הוא אשר אני עשה עמך" (שמות לז, י). הקב"ה אומר למשה שהוא יעשה לעם ישראל נפלאות שלא נבראו בכל הארץ! על אלו

נפלאות מדובר? הרי היה זה לאחר הניסים והנפלאות העצומים של יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מתן תורה, ובכל זאת עדיין יש "נפלאות אשר לא נבראו", מה הם אותם נפלאות? אומר הגאון מווילנא... והוא שריית הענן על המשכן והכבוד שורה עליהם לעין כל... ואף שהלך הענן לפניו בביציאתו ממצרים, לא היה אלא לשעתו עד הים, וגם לא היה לעיני כל ישראל רק לפני הנביאים שבהם, מה שאין כן כאן, וז"ש 'לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם' וזו היא הפלא הגדול כו'... אלו הם הנפלאות. "וראה כל העם אשר אתה בקרבך". והנס הזה שגם מי שאינו ראוי יראה גילוי שכינה עולה על כל הניסים שראו עם ישראל עד אותו יום! ביאור הדברים הוא, תלוי איך אנו מודדים את העוצמה של הנס. אנו חיים כיום בדור נחות מאוד. אנו רואים את המשנה ברורה, וחשים במרחק העצום שבינינו לבין החפץ חיים. אנו רואים את החפץ חיים מבטל את עצמו כלפי המגן אברהם, האחרונים מתבטלים לראשונים, הראשונים לאמוראים... אך דווקא משום שאנו חיים בדור כה שפל, הפלאות שאנו רואים הרבה יותר גדולים מהדורות הקודמים לנו!

רב פינקוס זצ"ל בספרו "סוכות"

שמיני עצרת

שמיני עצרת: אהבת ה' לישראל

כתב הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל: הוקשה לי תמיד, והוא פלא, הנה, בפרשת אמור ופרשת פנחס נאמרו כל המועדים, ונאמר גם שמיני עצרת עמהם, אך בפרשת ראה מונה התורה את כל המועדים, ומונה ימי החג שבעת ימים, אך את שמיני עצרת אינה מזכירה כלל, ואף שבפסח מזכירה גם יום ה' דהוי מקרא קודש, בסוכות אינה מזכירה את יום השמיני, והוא פלא. אך כעת עלה בלבי הטעם, על פי מה שכתוב במדרש (ב"ר לב, ג) מצינו שאומרים מקצת שבחו של הקב"ה בפניו, וכולו שלא בפניו, מקצת שבחו בפניו (תהלים 10) "אמרו לאלוקים מה נורא מעשיך", וכולו שלא בפניו (שם קלו) "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו". הרי שבפני הקב"ה אומרים רק מקצת שבחו. והנה בילקוט ראובני (פרשת דברים) כתוב "אלה הדברים אשר דיבר משה לישראל לפני הקב"ה". הרי שספר דברים הוא דברי משה שאמר לפני הקב"ה, וכיון שכן מובן מדוע לא הזכיר בפרשת ראה את שמיני עצרת, כיון ששמיני עצרת מורה גודל אהבת ה' לישראל, וכיון שהוא לפניו ית', לא אמר כל שבחו, לכך השמיטו כאן.

ספר "אוצרות התורה, סוכות שמחה תורה"

ביום השמיני עצרת תהיה לכם

בימים שעברו, ר"ה יוה"כ"פ, וכן גם סוכות, עיקר התפילה היא בשביל הנפש, בשביל הענינים הרוחניים השמימיים, וכן לתקן עולם במלכות ש-די, ובשביל שבעים אומות העולם, אבל יום השמיני הוא רגל בפני עצמו, בדברים הנוגעים אל הגוף והחומר, בו מתפללים אנו על הגשמים, בו מתחילים אנו לדאוג גם בעד "לכם" בשביל עניני מחיה וכלכלה. וזהו ביום השמיני עצרת תהיה לכם", לכם לצרכיכם. וכך מובא בזוה"ק פר' צו: בהאי יומא כל מאי דבעי שאול ויתייב ליה.

ספר "ברכת חיים", מועדים א'

שמיני עצרת: לא להיפרד

חז"ל אומרים שהקב"ה אומר לנו בשמיני עצרת: קשה עליי פרידתכם. אחרי כל ימי החגים, קשה לי להיפרד מכם. לכן יש עוד יום אחד של חג. זה מלמד אותנו שלא מספיק לחוות את הקדושה והשמחה של סוכות, צריך לקחת אותן איתנו לשגרה. שמיני עצרת הוא רגע לעצור, להודות לה', ולומר: אנחנו לא רוצים שהחג יגמר, אנחנו רוצים שהקדושה שלו תמשיך איתנו כל השנה. גם שמחת תורה מלמדת אותנו שכל סיום הוא בעצם התחלה חדשה. אנחנו מסיימים את התורה ומיד מתחילים אותה מחדש. כך גם אנחנו, מתחילים את השנה מחדש עם שמחה, אמונה ורצון להיות טובים יותר.

המלקט

תפילת הגשם בשמיני עצרת

נוהגים לומר תפילת הגשם בשמיני עצרת, ומבקשים על הגשמים ופרנסה עבור השנה הבאה. יש להקשות, היאך ביום גדול כזה מבקשים על הגשמים בלבד? יש לומר: כי בכדי שהשפע הגשמי יגיע מלמעלה עד העולם הזה, צריך להשתלשל ולעבור דרך העולמות הרוחניים וכשהשפע עובר בהם, לוקח עמו גם שפע רוחני מעולמות אלו, ומביא עמו לעולם הזה. ועל כן כשמבקש האדם על גשמים, כלול בו שפע רוחני רב. יש להוסיף: אם האדם מכוון בעניניו הגשמים לשם שמים, והופך אותם לרוחניות כנגד זה משפיעים לו מן השמים רוחניות בכל הענינים, גם בדבריו הגשמיים.

ספר "שם משואל"

בשמיני עצרת

אנחנו כבר לא יושבים בסוכה, אבל עדיין נמצאים באווירת החג. למה? כדי ללמד אותנו שהקדושה לא תלויה במקום מסוים. אפשר לצאת מהסוכה, לחזור לבית ולשגרה, אבל את השמחה והאמונה צריך לקחת איתנו. וזה בדיוק המסר של שמיני עצרת: החג נגמר, אבל מה שקיבלנו ממנו, מתחיל עכשיו. גם כשחוזרים לחיי היום-יום, אפשר להמשיך לחיות עם אותה שמחה. כך החג הופך מזיכרון של כמה ימים לדרך חיים של שנה שלמה.

המלקט

הלכה: מנהגי הלילה והיום הושענא רבה

תיקון ליל הושענא רבה: נוהגים להישאר ערים בלילה, לקרוא את ספר דברים (משנה תורה) ואת ספר תהילים, כסגולה לישועה ולמשיכת חוט של חסד. **חבטת ערבה** לוקחים אגודת ערבי נחל וחובטים בהן חמש פעמים על הקרקע כהלכה למשה מסיני, לרמז על כניעה ושבירת המידות הרעות. **הפרידה מהסוכה:** ביום זה אוכלים פעם אחרונה בסוכה ונפרדים ממנה בצער? ובאהבה על שלא זוכים לשבת בצילו של הקב"ה ביתר ימות השנה

פתגם: תאמין שהכול אפשרי, כי אין גבול לישועת ה'

פתגם חסידי

חקירה: אכילת קודשים קודם זריקת הדם

קדושת הקרבן אוסרת אותו באכילה עד שיקרבו מתיריו (מדיני קדושה), או שחיוב זריקת האדם אוסרו באכילה (איסור חדש, ולא מדיני קדושה) (חידושי ר' שמואל נדרים עמוד צו, רו) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: מעשה חסד קטן

יום אחד יוסי ראה זקן מתקשה לסחוב שקיות. הוא מיד ניגש אליו ועזר לו להגיע הביתה. הזקן חיך ואמר: תודה לך, ילד יקר. אולי בשבילך זה מעשה קטן, אבל בשבילי זה חסד גדול. יוסי הבין שמעשה קטן של חסד יכול לשמח אדם מאוד. מוסר השכל: גם מעשה קטן יכול להאיר לב של אדם אחר.

סיפור חסידי

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה: בנימין בן אסתר, יוסף דוד בן ליאל, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרצדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** שרה זסוזן אנדרה בת דומיניק רינה, יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליזבת מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גיידל לאוני. **לעילוי נשמת:** אלגרין שמחה בת אמילי, רינה בת רחל, קלוד שלמה בן ז'רמן רבקה, ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרזוקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל ארסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר, ראובן בן איזא, יהודה יוסף בן רחל. לאה חוה בת שמחה סימי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr